

ROZLÚČKA S PROFESOROM MATĚJČEKOM

Pána profesora Matějčka som spoznala na jeseň roku 2002, keď som mala možnosť chodiť na jeho prednášky. Boli to jedny z jeho posledných a bol to zážitok. V pondelok, ktorý sa zdá byť vždy dlhší ako ostatné pracovné dni, po šiestej večer bola najväčšia prednášková miestnosť na FF UK v Prahe plná jeho žiakov a každý pondelok ich bolo viac a viac. A rozhodne nie všetci z nich študovali len psychológiu či špeciálnu pedagogiku.

Pán profesor, vždy usmievavý a naladený, zaujal svojimi kazuistikami detí, s ktorými sa ako psychológ stretol, všetkých. Z jeho prednášky nik neodchádzal skôr, nik sa neospravedlňoval, že už musí „utekať inam“, všetci sedeli a počúvali, diskutovali a pýtali sa a čas ubiehal tak rýchlo, že by väčšina prítomných vždy ostala ešte aspoň o hodinu dlhšie, ak by to bolo možné. Všetko to bolo veľmi zaujímavé a prof. Matějček nadchol pre prácu detského klinického psychológa, či pre prácu s deťmi snád' všetkých. Zaujímavé boli aj jeho filmy, ktoré sme mali možnosť vidieť aj s jeho komentárom. Dozvedeli sme sa o popredných menách československej psychológie, ktoré tak aj vďaka prof. Matějčekovi, ktorý na nich ako na svojich učiteľov a kolegov vždy spomínal, neostanú zabudnuté.

Na jednej z decembrových prednášok sa pán prof. Matějček opýtal, kto by mal záujem spolupracovať s ním na projekte a vypracovať to ako svoju diplomovú prácu. Ruka mi okamžite „vyletela“ hore a tak sa začala moja spolupráca s prof. Matějčekom na projekte *Analýza stresových a resilientných činiteľov rodín s deťmi so špecifickými poruchami učenia*. Projekt má tri časti a umožňuje tak komplexný pohľad na problém týchto porúch, na to, ako ich vidia samotné deti (sebahodnotenie – spracovávam ja), ich rodičia (spracováva PhDr. Iva Lednická, PhD.), či širšie okolie – učitelia, spolužiaci (spracováva Lenka Krejčová). Problém špecifických porúch učenia sa bezprostredne dotýka všetkých troch skupín, ktoré sa s ním boria každý deň. Nás začalo zaujímať ako.

Nosnou myšlienkou pána prof. Matějčka v rámci tohto jeho posledného projektu bolo, že aj tieto ľahké mentálne odchýlky nadobúdajú čoraz väčší sociálny význam a že majú závažný psychosociálny dopad – dotýkajú sa rodiny, rodinného života, premietajú sa do výchovných postojov a ovplyvňujú nielen postoj dieťaťa ku škole, ale aj jeho ďalší psychosociálny vývin. Nakoľko vzdelanie je dnes nielen ekonomickou hodnotou, ale ide tiež o prestíž, predpoklad uspokojivého pracovného uplatnenia, na deti sa vyvíja čoraz väčší nátlak a zo špecifických porúch učenia sa stal celospoločenský problém.

Tieto myšlienky pána profesora podrobnejšie opisujem preto, lebo si želal, aby sa „dostali do sveta“, a tiež preto, lebo hovoria o jeho zaničení pre prácu, ktorú mal rád, a pre pomoc deťom a rodinám, ktorým je venované jeho celoživotné dielo. Podľa

slov jeho asistentky Karly Topičovej obsahuje viac ako 300 publikácií (doslovne: „viac ako 300 ich prof. Matějček uvádzal pred rokmi“). Som rada, že prvé výsledky výskumu, ktoré sme spoločne s Lenkou Krejčovou boli prezentovať na Svetovom dyslektickom kongrese v Thessalonikách, prof. Matějček videl a mohli sme o nich spoločne diskutovať.

O tom aký svedomitý pán profesor bol a ako mu záležalo na jeho práci, hovorí aj fakt, že ešte pred smrťou odovzdal celý projekt svojej žiačke prof. Vágnerovej (ktorá, ako sama hovorí, „projekt po prof. Matějčekovi zdedila“), takže neostane nedokončený. Aj keď on sám (a nielen pri spracovávaní výsledkov tohto nášho výskumu) bude chýbať. Rovnako, ako mi už teraz chýba jeho „dobrý den paní Adriáno“ do telefónu či vždy, keď sme sa stretli, a jeho pre začiatok prednášky typické „to Vám bylo takhle“, ktoré umocňovalo dobrodružnosť jeho výprav za detskou dušou.

Adriána Marcinašková